

EUROOPA DIGITAALARENGU TEGEVUSKAVA

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) on alates 1995. aastast olnud ELi tootlikkuse tõusu ja majanduskasvu eestvedaja^[1]. Viimase 30 aasta jooksul on tehnoloogiate „lähenemine“ hajutanud telekommunikatsiooni, ringhäälingu ja infotehnoloogia vahelisi piire. Komisjon käivitas 2015. aastal digitaalse ühtse turu, et viia ellu peamised seadusandlikud ettepanekud, näiteks e-kaubanduse, autoriõiguse, e-privatsuse, digitaalsete õiguste ühtlustamise, ühtlustatud käibemaksueeskirjade ja küberjulgeoleku valdkonnas.

ÕIGUSLIK ALUS

Kuigi aluslepingud ei sisalda konkreetseid sätteid IKT kohta, võib EL võtta asjakohaseid meetmeid valdkondlike ja horisontaalsete poliitikavaldkondade raames, nagu tööstuspoliitika (ELi toimimise lepingu (ELTL) artikkel 173), konkurentsipoliitika (ELTL artiklid 101–109), kaubanduspoliitika (ELTL artiklid 206 ja 207), üleeuroopalised võrgud (ELTL artiklid 170–172), teadusuuringud ja tehnoloogia arendamine ning kosmos (ELTL artiklid 179–190), õigusaktide ühtlustamine siseturu loomise ja toimimise parandamiseks (ELTL artikkel 114), kaupade vaba liikumine (ELTL artiklid 28, 30 ja 34–35), isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine (ELTL artiklid 45–66), haridus, kutseõpe, noorsugu ja sport (ELTL artiklid 165 ja 166) ning kultuur (ELTL artikkel 167). Need kõik on digitaalse Euroopa jaoks olulised valdkonnad.

EESMÄRGID

Lissaboni strateegiast lähtuv [Euroopa digitaalarengu tegevuskava](#)^[2] on üks komisjoni poolt vastu võetud strateegia „Euroopa 2020“ seitsmest juhtalgatusest. Mais 2010 avaldatud tegevuskavas rõhutatakse IKT kasutamise keskset rolli, kui Euroopa soovib saavutada 2020. aastaks seatud ambitsioonikad eesmärgid. Selleks et tagada õiglane, avatud ja turvaline digitaalne keskkond, on komisjon koostanud [digitaalse ühtse turu strateegia](#), mis tugineb kolmele sambale: anda tarbijatele ja ettevõtjatele parem juurdepääs digitaalsetele kaupadele ja teenustele kogu Euroopas; luua digitaalvõrkude ja -teenuste arenguks sobivad tingimused ning maksimeerida digitaalmajanduse kasvupotentsiaali.

[1] Digitaalarengu tegevuskava tulemustabel – <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard>

[2] Euroopa digitaalarengu tegevuskava – <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/europe-2020-strategy>

SAAVUTUSED

Alates telekommunikatsioonituru täielikust avamisest konkurentsile 1. jaanuaril 1998 ja selle rakendamise algusest on digitaalse ühtse turu strateegia raames esitatud peamised seadusandlikud ettepanekud, mis on selles prioriteetidena sätestatud.

Esiteks, tagada tarbijatele ja ettevõtjatele parem juurdepääs digitaalsetele kaupadele ja teenustele kogu Euroopas ning pakkuda ELile kõrgetasemelist kasutajate õiguste süsteemi ning tarbijate ja ettevõtjate kaitset, muu hulgas järgmiste meetmete abil:

- [elektroonilise side](#) madalamad hinnad ja rändlustasude kaotamine 14. juunil 2017 („rändle nagu kodus“)^[3];
- parem internetiühendus kõigile lairibaühenduse ulatusliku leviku abil, mis on toimunud peamiselt tänu mobiilse ja satelliitside lairibaühenduse arengule, et pakkuda gigabitiühenduvust kõigile peamistele sotsiaal-majandusliku arengu edendajatele, kasutades liidus ühtlustatult [470–790 MHz sagedusala](#) ning avades 2020. aastaks sagedusala 5G mobiilandmesidele; ühine ELi ajakava [5G koordineeritud kaubanduslikuks kasutamiseks alates 2020. aastast](#); tasuta WiFi pakkumine avalikes kohtades kodanikele ja külalistele algatuse WiFi4EU kaudu kõikjal Euroopas^[4]; kõrge kvaliteediga 700 MHz sagedusala; Euroopa ühendamise lairibaühenduse fond (digitaalvõrkude taristute toetamiseks);
- parem tarbijakaitse telekommunikatsiooni valdkonnas tänu õigusaktidele, mis käsitlevad eraelu puutumatust (direktiiv 2009/136/EÜ) ja andmekaitset (direktiiv 95/46/EÜ), ning mida täiustati uue andmekaitset käsitleva reguleeriva raamistikuga ([määrus \(EL\) 2016/679](#) ja [direktiiv 2016/680](#)); Euroopa Võrgu- ja Infoturbeameti (ENISA)^[5] volituste tugevdamine pärast [Euroopa Parlamendi resolutsiooni](#) vastuvõtmist, millele järgnes [komisjoni ettepanek](#) ja Tallinna tippkohtumine; tarbijate ja interneti teel tegutsevate ettevõtjate vaheliste vaidluste veebipõhise lahendamise platvormi loomine^[6]; veebiplatvormi giponet.org loomine, mis aitab muuta interneti haldamise rakendamise demokraatlikumaks ja kasutajasõbralikumaks^[7]; [asukohapõhist piiramist käsitlevad õigusaktid](#), mis takistavad otsest ja kaudset diskrimineerimist tarbija kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel ELis asuvate kauplejate ja klientide vahelistes piiriülestes kaubandustehingutes; trükikirja lugemise puudega inimeste autoriõigusega seotud lubatud kasutusviisid; Euroopa ühtse hädaabinumbri 112 ([direktiiv 2009/136/EÜ](#)), kadunud lastest teatamise vihjeliini 116000, lasteabi telefoni 116111 ning emotsionaalse abi telefoni 116123 kasutuselevõtmine; õigus vahetada

[3]Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Malta, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni 14. juuni

2017. aasta ühisavaldus: http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-17-1590_et.htm

[4]Nõukogus vastu võetud 9. oktoobril 2017: <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2017/10/09/free-wifi4eu-internet-hotspots/>

[5]Määrus (EL) nr 526/2013: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32013R0526>

[6]Platvorm asub aadressil <http://http://ec.europa.eu/consumers/odr/> ning lisateavet leiab aadressil http://ec.europa.eu/consumers/solving_consumer_disputes/non-judicial_redress/adr-odr/index_en.htm

[7]Platvormi käivitas komisjon koostöös ülemaailmse internetipoliitika jälgimise platvormiga (GIPO) 22. aprillil 2015.

ühe tööpäeva jooksul tava- või mobiiltelefonioperaatorit, säilitades olemasoleva telefoninumbri, st numbri liikuvus (direktiiv 2009/136/EÜ).

Teiseks, et luua õiged tingimused digitaalvõrkude ja -teenuste arenguks ELi tasandil, näeb elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ühendatud amet (BEREC) ([määrus \(EL\) nr 2018/1971](#)) ette riiklike reguleerivate asutuste ja komisjoni koostöö, parimate tavade edendamise ning ühise lähenemise, vältides samal ajal ebaühtlast reguleerimist, mis võiks moonutada konkurentsi ühtsel telekommunikatsiooniturul. Spektri haldamise valdkonnas määratakse mitmeaastases raadiospektripoliitika programmis kindlaks raadiospektri strateegilise planeerimise ja ühtlustamise poliitikasuunad ja eesmärgid. Sellega tagatakse siseturu toimimine liidu poliitikavaldkondades, millega kaasneb spektri kasutamine, nagu elektrooniline side, teadusuuringud, tehnoloogiaarendus ja kosmosetegevus, transport, energeetika ning audiovisuaalpoliitika.

Kolmandaks on Euroopa digitaalarengu tegevuskava eesmärk maksimeerida digitaalmajanduse kasvupotentsiaali, edendades digitaaluskusi ja kõrgjõudlusega andmetöötlust, digiteerides tööstust ja teenuseid, arendades tehisintellekti ning ajakohastades avalikke teenuseid^[8]. On vastu võetud [uued eeskirjad digitaalteenuste ülekantavuse kohta](#), et võimaldada tarbijatel, kes on maksnud oma koduriigis veebisisuteenuste eest, pääseda sellele sisule ligi ka teist ELi riiki külastades. Neid hakati kohaldama 1. aprillist 2018.

EUROOPA PARLAMENDI ROLL

Euroopa Parlament pooldab jõulist ning kõrgtasemel IKT poliitikat ja on olnud selle valdkonna õigusaktide vastuvõtmisel väga aktiivne. Samuti on parlament pidevalt aidanud IKT teemadele tähelepanu juhtida algatusraportite vastuvõtmise, suuliste ja kirjalike küsimuste, uuringute^[9], seminaridel^[10], arvamuste ja resolutsioonide abil ning nõudes riikide jõupingutuste suuremat kooskõlastamist üleeuroopaliste teenuste arendamiseks ning ELi tuge IKT-teemalistele teadusuuringutele ja arendustööle^[11].

[Parlament on tuletanud meelde](#), et nn digitaalse dividendi spektrit tuleb kasutada lairibateenuse võimaldamiseks kõigile ELi kodanikele, ning on rõhutanud, et tuleb jätkata tööd kõikjal kättesaadava kiire lairibaühenduse ning digitaalse kirjaoskuse ja pädevuse tagamiseks kõigile kodanikele ja tarbijatele. Samal ajal toetab parlament kindlalt [tehnoloogilist neutraalsust](#), võrguneutraalsust ja -vabadust Euroopa kodanike jaoks ning meetmeid teenustele ja rakendustele juurdepääsuks või nende kasutamiseks telekommunikatsioonivõrkude kaudu, austades seejuures kodanike põhiõigusi ja -vabadusi. Selliste meetmetega tuleb samuti tagada, et internetiteenuse pakkujad ei piira kasutajate võimalusi sisule ja rakendustele juurde pääseda ja/või kasutada vabalt valitud teenuseid^[12].

[8]Eesti peaminister Jüri Ratas Tallinna digitaalvaldkonna tippkohtumisel.

[9]EP Think Thank: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/0083c7a4db/Think-Tank.html#studies>

[10]Euroopa Parlamendi komisjonid: <http://www.europarl.europa.eu/committees/et/events.html?id=workshops#documents>

[11]„Ubiquitous Development of the Digital Single Market“, Euroopa Parlamendi siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni jaoks koostatud uuring, 2013, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/507481/IPOL-IMCO_ET\(2013\)507481_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/507481/IPOL-IMCO_ET(2013)507481_EN.pdf)

[12]ELT C 153 E, 31.5.2013, lk 128.

Parlament tugevdab selliseid tagatise süsteemset õigusaktide abil. Ta on esirinnas digitaalse ühtse turu takistuste kõrvaldamisel ja ELi telekommunikatsioonieskirjade ajakohastamisel tänapäeva digitaalsete ning andmetoodete ja -teenuste valdkonnas, et maksimeerida Euroopa teenustesektori digiteerimist, mis toob kaasa uued töökohad ja võimalused. Parlamendi eesmärk on edendada piiriülest kaubandust, ühtlustades digitaalse lepingu eeskirju, tagades pakkide piiriülese kättetoimetamise taskukohased teenused, toetades isikustamata andmete vaba liikumist ja rakendades lihtsamaid käibemaksudeklaratsiooni menetlusi. Seega on parlament parandanud andmete kättesaadavust ja edastamist kõikide jaoks, kehtestades võrguneutraalsuse standardid, ühtlustades sagedusala 470–790 MHz kasutamist, toetades kõigile mõeldud tasuta WiFi ühendusi väikelinnades ja külates (Wifi4EU), investeerides kõrgjõudlusega pilvandmetöötlusse ja teaduspilve (Euroopa avatud teaduse pilv) ning kaotades rändlustasud ELi territooriumil. Parlament on algatanud ja lõpule viinud olulise seadusandliku töö [kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtu kulude vähendamise meetmetega](#)^[13] ning [määrusega e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul, et edendada e-äri](#).

Lisaks viis parlament edukalt lõpule andmekaitse edendamise õigusloometöö, reformides [andmekaitseraamistikku ja küberjulgeoleku eeskirju](#), kiites heaks Euroopa IKT turvalisuse raamistiku loomise, korraldades ELis IKT-sertifitseerimist, edendades investeringuid hädavajalikku küberjulgeoleku tööstussuutlikkusesse, tagades füüsiliste isikute tõhusa kaitse seoses isikuandmete töötlemisega kui põhiõiguse ([direktiiv \(EL\) 2016/680](#)) ning kaitstes füüsilisi isikuid seoses isikuandmete töötlemise ja selliste andmete vaba liikumisega ([määrus \(EL\) 2016/679](#)). Viimati nimetatud määrusega püütakse kõrvaldada järgmised puudused: killustatus andmekaitse rakendamisel kogu liidus, õiguskindlusetus ning avalikkuses laialt levinud seisukoht, et eelkõige internetiga seonduvad märkimisväärsed ohud füüsiliste isikute kaitsele. Hiljaaegu hääletas parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon (LIBE) eeskirjade poolt, milles käsitletakse eraelu austamist ja isikuandmete kaitset elektroonilise side puhul, et hõlbustada ettevõtlust^[14].

Parlament jälgib tähelepanelikult, kuidas komisjon viib ellu digitaalse ühtse turu strateegia tegevuskava ning on seetõttu vastu võtnud resolutsiooni [ettevalmistuste kohta digitaalse ühtse turu aktiks](#). Parlament teeb praegu mahukat õigusloometööd ettepanekutega, mis esitati järelmeetmetena digitaalse ühtse turu strateegiale ja eespool nimetatud resolutsioonile ning milles käsitletakse selliseid küsimusi nagu põhjendamatud asukohapõhised piirangud^[15], pakkide piiriülene kättetoimetamine^[16], veebisisuteenuste piiriülene kaasaskantavus^[17], tarbijakaitsealase koostöö määruse läbivaatamine^[18], audiovisuaalmeedia teenused^[19], kaupade interneti- ja muu kaugmüügi lepingud^[20] ning digitaalse sisu üleandmise lepingud^[21].

[13]Direktiiv 2014/61/EL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32014L0061>, ELT L 155, 23.5.2014, lk 1.

[14][COM\(2017\)0010](#).

[15][COM\(2016\)0289](#).

[16][COM\(2016\)0285](#).

[17][COM\(2015\)0627](#).

[18][COM\(2016\)0283](#).

[19][COM\(2016\)0287](#).

[20][COM\(2015\)0635](#).

[21][COM\(2015\)0634](#).

